

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Κείμενο 1

Συνέντευξη: Ο Τζον Νας μιλάει στον Θανάση Λάλα

Ο Τζον Νας (1928 - 2015) είναι ο θεμελιωτής της σύγχρονης Θεωρίας των Παιγνίων. Το 1994 τιμήθηκε με το βραβείου Νομπέλ Οικονομικών και το 1999 με το βραβείου Steele Μαθηματικών. Το ακόλουθο κείμενο είναι απόσπασμα συνέντευξης που παραχώρησε στον δημοσιογράφο Θανάση Λάλα, τον Νοέμβριο του 2008, δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Το Βήμα».

Θ.Λ. Εσείς αυτό που θέλατε πάντα ήταν να ασχοληθείτε με την έρευνα; Και πότε το αποφασίσατε;

Τ.Ν. Όταν ήμουν νέος, με ενδιέφερε πάρα πολύ η μελέτη της επιστήμης, αλλά τότε δεν μπορούσα να καταλάβω ότι αυτό μπορεί να είναι συγχρόνως και επικερδές, ότι μπορεί δηλαδή κάποιος να ζει από αυτό. Στην αρχή είχα σκεφθεί να γίνω μηχανικός. Έφυγα λοιπόν από το σπίτι μου και ξεκίνησα τις σπουδές μου σε ένα κολέγιο, σε μια σχολή μηχανικών για την ακρίβεια. Εκεί υπήρχαν κάποιοι καθηγητές οι οποίοι με επηρέασαν. Έστρεψαν το ενδιαφέρον μου σε άλλες επιστήμες, όπως η χημεία και τα μαθηματικά, και έτσι αποφάσισα να αλλάξω τις σπουδές μου και να γίνω μαθηματικός.

Θ.Λ. Υπάρχει μια συγκεκριμένη στιγμή κατά την οποία αποφασίζει κανείς με τι θα ασχοληθεί στη ζωή του; Συνέβη σ' εσάς, π.χ., κάτι που σας έστρεψε στην έρευνα;

Τ.Ν. Το να ασχοληθώ με την έρευνα δεν ήταν μια απόφαση που πήρα τυχαία ή μια απόφαση της στιγμής. Ήταν συνειδητή επιλογή, η οποία αφορούσε την καριέρα μου. Μπορεί κάποιος να γίνει επιτυχημένος μαθηματικός χωρίς να ασχοληθεί με την έρευνα. Μπορεί, π.χ., να γίνει καθηγητής ή κάτι άλλο. Επαγγελματικά υπάρχουν διάφορες εναλλακτικές δυνατότητες.

Θ.Λ. Μπορείτε να φανταστείτε πώς θα ήταν η ζωή σας σήμερα αν δεν είχατε κάνει αυτή την επιλογή;

Τ.Ν. Η αλήθεια είναι ότι η ζωή ενός ανθρώπου επηρεάζεται άμεσα από τις επιλογές που θα κάνει σε νεαρή ηλικία. Στο ξεκίνημα της ζωής υπάρχουν διάφορες εναλλακτικές λύσεις για το ποιον δρόμο θα ακολουθήσει κανείς ή ιδέες για το πώς θα εξελιχθεί. Αυτό αργότερα είναι - δυστυχώς - καθοριστικής σημασίας για όλα τα πράγματα. [...]

Κείμενο 2

Με το παράξενο όνομα Ραμάνθης Ερέβους. Ο θάνατος ήρθε τελευταίος

Το παρακάτω κείμενο είναι απόσπασμα από το ομώνυμο μυθιστόρημα που έγραψε η Ζυράννα Ζατέλη (1951 -), εκδόσεις Καστανιώτη, 2001.

Από το έβδομο έτος της ζωής του ό,τι του έδινε μεγαλύτερη ευχαρίστηση ήταν να καταπιάνεται με ξύλα και φαλτσέττες, να φτιάχνει ξυλοπράγματα. Την αξία που είχε για έναν πεινασμένο μια φέτα ψωμί κι ένα κομμάτι τυρί, για τον ερωτευμένο ή τον άρρωστο ένα νεύμα ελπίδας από την άλλη μεριά, γι' αυτόν την είχε ένα κομμάτι ξύλο, οτιδήποτε ξύλο, και μια φαλτσέττα ή ένα πριονάκι. Η πείνα του ήταν καθημερινή, ήταν – να πούμε έτσι – και θηλυκή: γεννούσε κι άλλη πείνα (χωρίς να υποχρεώνεται άλλωστε σε κανέναν), κι όσο για τα νεύματα, αυτά έδιναν κι έπαιρναν ανάμεσα στον ίδιο και στα στοιχεία του, στα έργα των χεριών του, που ακόμα είχαν μια άτεχνη κοψιά, μια αδεξιωσύνη ή ζαβάδα (ήταν κι αριστερόχειρ), αλλά που σίγουρα υποδήλωναν ένα βαθύ μεράκι, μια καλώς εννοούμενη τρέλλα, και φυσικά μιλούσαν στην καρδιά του. «Θα τον χάσεις», έλεγαν στον πατέρα του κάποιοι άντρες, «θα σ' τον φάει η φαλτσέττα». «Αν είναι να τον φάει η φαλτσέττα, γιατί να μην τον φάει το αμόνι», σκεφτόταν εκείνος, που δοκίμασε από τότε να τον μπάσει στα μυστικά της δικής του τέχνης, της σιδηρουργικής, αλλά έπεσαν στο κενό οι προσπάθειές του. «Εσύ τα σίδερα, εγώ τα ξύλα, γιατί να μαλώνουμε;» του έλεγε ο μικρός Αναστάσης. Κι από κει που ήταν γνωστός ως «ο γιος του σιδερά ο δεύτερος» (υπήρχε σ' αυτό το τελευταίο και μια χροιά ιδιαίτερη, η μνεία κάτινος¹), έγινε κατά κάποιον τρόπο ο Ντάφκος «ο πατέρας του μικρού ξυλουργού». Τον έλεγαν ξυλουργό για ευκολία, δεν ήξεραν πώς αλλιώς να ονομάσουν αυτήν του τη μανία με το ξύλο, κι άλλωστε, προκειμένου να το βρίσκει και σε μορφές πιο κατεργασμένες, να κάνει δοκιμές διάφορες, συχνά τον έβλεπαν στο κατώφλι τους οι ξυλουργοί του τόπου να τους ζητάει τα περισσεύματα, αυτά που είχαν για πέταμα. Του τα έδιναν, τον καλούσαν μάλιστα να περάσει μέσα, να διαλέξει ό,τι ήθελε, μα και να τα πετούσαν στον αέρα, όπως κόκκαλα σε σκύλο, αυτός θα τα 'παιρνε, θα έσκυβε να τα μαζέψει ένα-ένα και να τα φέρει στην δική του γωνιά.

Μερικοί απ' τους μαραγκούς του ζητούσαν κι ένα αντάλλαγμα, ένα και μοναδικό: να τους πει τα «σύμφωνα» για να σπάσουν πλάκα. Γιατί ο Αναστάσης είχε κι αυτό το ταλέντο: να λέει σαν νερό τα σύμφωνα της αλφαβήτας πηδώντας τα φωνήεντα: βου-γου-δου-ζου-θου-κου-λου-μου-νου-ξου-που-ρου-σου-του-φου-χου-ψού! Όλοι με τη σειρά τους δοκίμαζαν, φανερά ή κρυφά, μα κανείς δεν κατάφερνε να πει με μια ανάσα αυτό το μακρυνάρι, τόσο γοργά κι αλάνθαστα που το 'λεγε εκείνος. Και το ξανάλεγε όσες φορές

¹ Κάποια αναφορά.

ήθελαν, χωρίς όμως να διασκεδάζει και πολύ με τα γέλια τους ή να το παίρνει επάνω του που δεν μπορούσαν να τον μιμηθούν – το θεωρούσε αμελητέο μπροστά στα ξύλα. Κι ένας απ’ αυτούς πήγε μια μέρα στον Ντάφκο και του πρότεινε να πάρει στην δούλεψη του τον Αναστάση, γιατί του φαινόταν, είπε, πολύ προκομμένος.

«Για να σου λέει τα βου-γου-δού ή για την δουλειά;» τον ρώτησε ο Ντάφκος.

«Για την δουλειά, να τον κάνω μαραγκοπαίδι περιωπής», είπε εκείνος. «Ε, κι αν μου λέει πότε-πότε τα βου-γου-δού, στις αναδουλειές, για να περνάει η ώρα...»

«Ξέχνα το έτσι κι αλλιώς», του είπε ο Ντάφκος, «αυτός δεν κάνει ούτε για μαθητής ούτε για δάσκαλος, ζει με τον εαυτό του, στην γωνιά του».

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1(μονάδες 35)

1^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Να παρουσιάσεις, σε 40- 50 λέξεις, τα στοιχεία που διαμόρφωσαν την επαγγελματική πορεία του Τζον Νας, όπως τα αναφέρει στο Κείμενο 1.

Μονάδες 10

2^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Ο ερωτώμενος επιλέγει να οργανώσει την απάντησή του στην πρώτη ερώτηση στο Κείμενο 1 στη βάση της αφήγησης, της περιγραφής ή της επιχειρηματολογίας (μονάδες 4); Τεκμηρίωσε την απάντησή σου με αναφορά σε δύο γλωσσικές επιλογές (μονάδες 6).

Μονάδες 10

3^ουποερώτημα (μονάδες 15)

Να χαρακτηρίσεις το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων με την ένδειξη Σωστό ή Λάθος, σύμφωνα με το Κείμενο 1. Η απάντησή σου να μεταφερθεί στο απαντητικό φύλλο.

1. Το ύφος της συνέντευξης μπορεί να χαρακτηριστεί, κατά κύριο λόγο, ως οικείο.
2. Οι διπλές παύλες στο παρακάτω απόσπασμα δηλώνουν αντίθεση ως προς τα προηγούμενα: «Αυτό αργότερα είναι - δυστυχώς - καθοριστικής σημασίας για όλα τα πράγματα» (τρίτη απάντηση).

3. Στο απόσπασμα «Το να ασχοληθώ με την έρευνα δεν ήταν μια απόφαση που πήρα τυχαία ή μια απόφαση της στιγμής. Ήταν συνειδητή επιλογή ...» (δεύτερη απάντηση) παρατηρείται το σχήμα της άρσης – θέσης.
4. Η λέξη «επικερδές» (πρώτη απάντηση) μπορεί να αντικατασταθεί χωρίς να αλλοιωθεί το νόημα του κειμένου με τη λέξη «προσοδοφόρο».
5. Η λέξη «εναλλακτικές» (τρίτη απάντηση), έχει ως αντώνυμό της, στο συγκεκριμένο νοηματικό πλαίσιο τη λέξη «άλλες».

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ποιά είναι τα ταλέντα του Αναστάση, σύμφωνα με το Κείμενο 2 (μονάδες 5); Πώς κρίνεις τη στάση του πατέρα και των κατοίκων της περιοχής απέναντι σε αυτά τα ταλέντα (μονάδες 10); Να απαντήσεις, τεκμηριωμένα, σε ένα κείμενο 120-150 λέξεων.

Μονάδες 15